

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-11-29

Diarienummer N163-1560/24

Handläggare

Anna Kihlén, Meliha Hadzimumanbegovic

E-post: Anna.kihlen@socialnordost.goteborg.se,
meliha.hadzimumanbegovic@socialnordost.goteborg.se

Svar på remiss om öppenvårdsinsatser till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas

Förslag till beslut

1. Socialnämnden Nordost beslutar att avstyrka förslaget.
2. Socialnämnden Nordost översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden Nordost förklarar paragrafen omedelbart justerat.

Sammanfattning

En begäran om yttrande har inkommit från stadsledningskontoret avseende en remiss från Socialdepartementet, utredningen *En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas*, DS 2024:30. Utredningen lämnar bland annat förslag på att socialnämnder ska få befogenhet att besluta om insatser i öppna former och särskilda föreskrifter till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke till dessa saknas. Detta ska regleras i en ny lag, *lagen om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas* (LIV). Förvaltningens bedömning är att utredningens förslag har en god intention men att det finns en risk att förslagen inte får avsedd effekt. Förvaltningen föreslår därav att förslaget bör avstyrkas och att det krävs ytterligare överväganden för att säkerställa att insatserna blir ändamålsenliga och förenliga med socialtjänstens långsiktiga mål att skapa hållbara lösningar för barn, unga och deras familjer.

Remissen har skickats till socialnämnderna Nordost och Sydväst för yttrande.

Remissvaret ska ha kommit in till kommunstyrelsen senast 12 februari 2025.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utredningens förslag skulle innebära ett flertal nya arbetsuppgifter för socialförvaltningen. Eftersom ett beslut om en insats eller en särskild föreskrift enligt Lagen om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (LIV) alltid ska föregått av en utredning kan det antas att antalet barnavårdsutredningar kommer att öka. Inom ramen för utredningarna ska socialtjänsten genomföra ett antal handlägningsåtgärder som att besluta och följa upp särskilda föreskrifter riktad mot barn och unga. Dessa kan till exempel följas upp med hjälp av drogtester eller elektronisk övervakning som socialnämnden beslutar om. Socialnämnder får också befogenheten att besluta att vårdnadshavare ska delta i nödvändiga insatser eller

följa en eller flera särskilda föreskrifter. Samtliga beslut ovan ska kontinuerligt följas upp och regelbundet övervägas. Utöver detta väntas ökad administration som till exempelvis ökad informationsöverföring mellan polismyndigheten och socialnämnden.

Förverkligande av utredningens förslag förutsätter också kompetensutvecklingsinsatser inom både myndighet och utförarverksamheten.

Att göra en uppskattning av eventuella kostnadsökningar för socialförvaltningen är svårt på grund av flera osäkerhetsfaktorer. Befolkningsutvecklingen behöver analyseras och en uppskattning av antalet inkomna orosanmälningar behöver göras från och med lagens eventuella införande (år 2026). Syftet är att göra en uppskattning av hur många barnavårdsutredningar som eventuellt kommer att inledas och se över befintliga personella resurser för att möta upp detta behov.

Förslagen i utredningen kommer också innebära att fler barn, unga och vårdnadshavare kommer att ta del av insatser i öppna former inom socialförvaltningen. För att säkerställa att socialförvaltningen kan ta emot ett ökat inflöde kan även öppenvården i vissa delar behöva utöka sin verksamhet samt utveckla arbetssätt för att genomföra beslut enligt LIV. Detta innebär i sin tur en kostnadsökning för socialförvaltningen.

Utredningen lyfter att ekonomiska tillskott kommer behöva tillföras kommunerna och bör ökas motsvarande den uppskattade årliga kostnaden.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Barnets rätt till delaktighet, medbestämmande och integritet är centrala aspekter av barnrättsperspektivet och tydligt förankrade i barnkonventionen. Enligt artikel 12 i barnkonventionen ska barn ha rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som rör dem. Det innebär att barn inte bara ska informeras om de insatser som socialtjänsten planerar utan också ges möjlighet att vara delaktiga i beslut som rör deras liv och utveckling.

Lämpliga åtgärder som vidtas under den tidiga barndomen kan få positiva effekter för barns aktuella situation såväl som framtidsutsikter. När situationen inte är så allvarlig att vård utanför det egna hemmet är påkallat är socialnämndernas möjligheter att agera begränsade. Att utan samtycke få vårdnadshavare att ta emot insatser i syfte att stärka föräldraförmågan är svårt enligt nu gällande regelverk.

Utredningen lämnar förslag för att i ett tidigt skede ge stöd till barn och unga som enligt gällande regelverk inte får sina behov tillgodosedda. Samtidigt är flera förslag av ingripande karaktär som påverkar barn och föräldrars möjlighet att aktivt delta i beslut om stöd och insatser. Förvaltningen anser att tvingande insatser, såsom elektronisk övervakning eller drogtestning utan samtycke behöver noggrant motiveras utifrån barnets bästa för att inte underminera det förtroende som är nödvändigt för en långsiktig och hållbar insats.

Den nya socialtjänstlagen (SoL), som träder i kraft i juli 2025, innebär ett skifte mot en mer förebyggande, frivillig och tillgänglig socialtjänst. Detta fokus på frivillighet är i linje med barnkonventionens grundläggande principer om att barnets bästa ska beaktas

(artikel 3) och att åtgärder ska respektera barnets rätt till integritet och familjens autonomi.

Samråd

Ärendet har skickats till ungdomsråden för information och möjlighet att lämna synpunkter.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 4 februari.

Bilagor

1. Ds: 2024:30 [En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas](#)

Ärendet

En begäran om yttrande har inkommit från stadsledningskontoret avseende en remiss från Socialdepartementet, utredningen *En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas*, DS 2024:30. Utredningen har bland annat lämnat förslag på en ordning som ger möjlighet för socialnämnden att besluta om öppna insatser utan samtycke till vårdnadshavare samt ställa krav riktade mot barn och unga liknande sådana som förekommer i Danmark.

Remissen har skickats till socialnämnderna Nordost och Sydväst för yttrande. Remissvaret ska ha kommit in till kommunstyrelsen senast 12 februari 2025.

Beskrivning av ärendet

Enligt utredningen har den nya ordning som föreslås som främsta syfte att i ett tidigt skede fånga upp och ge stöd till de barn och unga som enligt gällande regelverk inte får sina behov tillgodosedda. Detta eftersom samtycke till att ta emot öppna insatser med stöd av socialtjänstlagen saknas och förutsättningarna för tvångsvård enligt LVU inte är uppfyllda. Genom att socialnämnderna ges ökade möjligheter att agera och ingripa tidigt även när vårdnadshavare, barn och unga inte samtycker till att ta emot insatser i öppna former kan utvecklingen av allvarigare problem förebyggas och mer ingripande åtgärder som tvångsvård enligt LVU kan undvikas. Lagstiftningen och övriga förslag i utredningen föreslås träda i kraft den 1 mars 2026.

Nedan redovisas förslagen och förvaltningens synpunkter.

Utredningens förslag:

Ny lag: Lagen om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (LIV)

Utredningen föreslår att socialnämnders befogenheter att besluta om insatser i öppna former och särskilda föreskrifter till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke till dessa saknas ska regleras i en ny lag, *lagen om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas*, som förkortas LIV. Utredningen föreslår att följande ska regleras i LIV:

- I LIV ska förutsättningarna för att besluta om insatser i öppna former och särskilda föreskrifter till vårdnadshavare, barn eller unga när samtycke saknas
- Socialnämnders möjligheter att kontrollera efterlevnaden av vissa av de särskilda föreskrifterna till barn och unga med hjälp av drogtest och med hjälp av elektronisk övervakning samt socialnämnders möjligheter att besluta om konsekvenser vid bristande efterlevnad
- Lagen ska även innehålla bestämmelser om förfarandet hos socialnämnder och allmänna förvaltningsdomstolar vid beslut och överprövning av beslut som har fattats med stöd av LIV.

Förvaltningen bedömer att den nya lagens intentioner är god, att i ett tidigt skede ge stöd till barn och unga som enligt gällande regelverk inte får sina behov tillgodosedda. Lagstiftningen kan också bidra till en ökad tydlighet gentemot vårdnadshavare samt barn och unga kring förändringsbehov som socialförvaltningen anser nödvändiga i familjen. Förvaltningen ser dock en risk i att det kan bli otydligt i när tillämpningen av LIV och

LVU ska ske. Det finns en risk i att den generella uppfattningen blir att LIV ska tillämpas innan ett beslut enligt LVU. Förvaltningen ser ett behov av i att förtydliga i vilken mån insatser enligt LIV ska övervägas när förutsättningarna för LVU-vård är uppfyllda. Förvaltningen önskar ett förtydligande av den nya lagens avsikt för undvika missuppfattningar. Om tillämpningen av LVU försenas till förmån för tillämpning enligt LIV kan det medföra att barn och unga som har behov av tvångsvård i ett tidigt skede inte får rätt hjälp direkt.

Beslut till vårdnadshavare om deltagande i insatser i öppna former när samtycke saknas

Utredningen föreslår att socialnämnden ska kunna besluta om nödvändiga insatser i öppna former till vårdnadshavare utan vårdnadshavares samtycke. Beslutet ska kunna fattas i ett tidigt skede, redan innan barnets situation har hunnit bli allvarlig. Beslut till vårdnadshavare ska kunna fattas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att barnet kommer att utsättas för fysisk eller psykisk misshandel, otillbörligt utnyttjande, brister i omsorgen eller något annat missförhållande i hemmet eller när det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att barnet kommer att utveckla ett missbruk av beroendeframkallande medel, involveras i eller ägna sig åt brottslig verksamhet eller uppvisa något annat socialt nedbrytande beteende.

Förvaltningen är positiv till att fler vårdnadshavare kommer ta del av insatser i öppna former. Förvaltningen kommer på så sätt få fler verktyg för att nå vårdnadshavare och arbeta med förändringsarbete. Samtidigt är det av vikt att den enskilde vårdnadshavaren är motiverad till att förändra situationen för att insatsen ska lyckas. Eftersom arbetet kommer ske utan samtycke kommer stor del av förvaltningens arbete ägnas åt motivationsarbete och att skapa tilltro till insatserna. En risk finns att tilliten till socialtjänsten försämras vid tvingande insatser och att de behandlade åtgärderna inte leder till förbättring för familjerna.

Särskilda föreskrifter införs

Utredningen föreslår att om en socialnämnd har beslutat att ett barn eller en ung person ska delta i en eller flera öppenvårdsinsatser får socialnämnden även besluta att barnet eller den unge ska följa en eller flera särskilda föreskrifter. De särskilda föreskrifterna kan handla om den unges skolgång, fritidsaktiviteter, praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet, skyldighet att iakttä nykterhet och drogfrihet och skyldighet att under vissa tider uppehålla sig i bostaden eller annan anvisad plats som kan likställas med bostad. Det föreslås att socialnämnder särskilt ska överväga behovet av särskilda föreskrifter enligt bestämmelserna i LIV när

- beslut fattas om att barnet eller den unge ska vårdas i det egna hemmet med stöd av bestämmelserna i LVU
- när barnet eller den unge skrivs ut från ett särskilt ungdomshem eller HVB
- slutligen ska en socialnämnd också särskilt överväga behovet av insatser och särskilda föreskrifter till vårdnadshavare när socialnämnden beslutar om insatser eller särskilda föreskrifter till barn

Enligt utredningen ska socialnämnden också kunna besluta om att vårdnadshavaren ska följa en eller flera särskilda föreskrifter. Detta ska föregås av ett beslut om att vårdnadshavaren ska delta i insats i öppna former med stöd av LIV. Särskilda föreskrifter

ska tillämpas i situationer där socialnämnden bedömer att vårdnadshavaren har behov av tydliga och konkreta instruktioner kring den dagliga omsorgen om barnet. Det kan handla om att vårdnadshavaren ska delta i föräldramöten på barnets skola, hjälpa barnet att komma i väg till en fritidsaktivitet eller att upprätthålla vissa rutiner i vardagen.

Förvaltningen har redan möjlighet att ställa krav och följa upp dessa i ärenden där det finns beslut om insats. Ovan förslag innebär dock att uppföljningen kommer kunna tillämpas i fler ärenden än idag. Användningen av särskilda föreskrifter så som det tillämpas idag inom Frivården skulle innebära en genomgripande förändring av det sociala arbetets grund i att arbeta med den enskilde och dennes syn på vinsten av förändring. Vissa särskilda föreskrifter är också svåra att följa upp i praktiken, som upprätthållande av rutiner i vardagen.

LVU § 22 och 23 upphävs till förmån för LIV

Genom 22 § LVU har socialnämnden redan nu en möjlighet att, oberoende av samtycke, besluta att den som är under 20 år ska hålla regelbunden kontakt med en särskilt kvalificerad kontaktperson eller delta i behandling i öppna former inom socialtjänsten. Bestämmelsen tar sikte på barn och unga med missbruk av beroendeframkallande medel, brottslig verksamhet eller annat socialt nedbrytande beteende. Syftet med bestämmelsen är att stärka socialnämndens möjlighet att ingripa oberoende av samtycke och i ett tidigare skede än när en ansökan om vård måste göras. Utredningen konstaterar att nu gällande 22 § LVU används mycket sällan på grund av bristande uppmärksamhet kring bestämmelsen, avsaknaden av sanktioner när beslutet inte efterlevs och att mellantvång sällan fungerar vid en accelererande destruktiv utveckling med missbruk och kriminalitet. Bestämmelsen 22 § LVU uppfyller därför inte sitt syfte och insatser i öppna former till barn och unga när samtycke därtill saknas ska regleras i LIV i stället.

Förvaltningen anser att skillnaden mellan bestämmelserna om mellantvång i § 22 LVU och den föreslagna lagen om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (LIV) är liten. Om det finns en risk att barnet eller den unge kommer att utveckla ett missbruk av beroendeframkallande medel, involveras i eller ägna sig åt brottslig verksamhet eller uppvisar något annat socialt nedbrytande beteende så finns oftast fog för tillämpning av LVU. Förvaltningen föreslår att nuvarande LVU lagstiftningen revideras för att möjliggöra ett bredare tillämpningsområde.

Uppföljning och kontroll

Socialnämnder ska följa upp genomförandet av insatser och särskilda föreskrifter som beslutas enligt bestämmelserna i LIV. I första hand ska det ske genom regelbunden kontakt med barnet/den unge och vårdnadshavaren. I uppföljningen får socialnämnden ta de kontakter som behövs för att kunna följa upp, exempelvis barnets/ den unges skola.

Förvaltningen arbetar redan med uppföljning och kontroll genom regelbunden kontakt med barnet/den unge och vårdnadshavaren.

Provtagning för kontroll av nykterhet och drogfrihet

Socialnämnder kan i vissa fall ska få besluta att om provtagning för kontroll av nykterhet och drogfrihet hos barn och unga (drogtest).

Förvaltningen anser att det kan vara problematiskt att ge befogenhet om provtagning utan samtycke från den enskilde. Drogtester genomförs idag utifrån samtycke om inte den enskilde vistas på ett boende som drivs av statens institutionsstyrelse (SiS) där det finns särskilda bestämmelser i 17a § LVU.

Drogtester är ett kroppsligt ingrepp och var och en är skyddad mot ett sådant ingrepp enligt 2 kap. 6 § regeringsformen. För att ett sådant ingrepp ska få göras krävs antingen samtycke eller att det finns ett undantag i lagstiftningen likt det som föreslås i lagförslaget. Förvaltningen anser dock att utredningens förslag brister i motivationen av proportionaliteten. Att utsättas för en undersökning då den enskilde motsätter sig bör kräva att det finns en stor nytta med undersökningen. Förvaltningen anser här att nyttan är oklar då det inte finns tydliga beskrivningar av effekterna av ett positivt resultat, majoriteten av sådana positiva resultat skulle sannolikt inte leda till ett beslut om omhändertagande enligt 3 § LVU då de kraven är högt ställda. I de flesta fall skulle ett sådant beslut kunna fattas först efter flera positiva resultat och förvaltningen är frågande till vilken nytta testresultaten har i ett sådant fall då det inte är nödvändigt att styrka missbruk med provresultat i dagsläget. Förvaltningen ser också en risk att rättstillämpningen utvecklas så att beslut om vård enligt 3 § LVU på grund av missbruk inte kan fattas utan att det först beslutats om drogtester, en sådan utveckling kan få stora konsekvenser i att socialtjänsternas möjlighet att ingripa till skydd för den enskilde begränsas.

Förvaltningen ställer sig även frågande till formuleringen i lagförslaget. Då 32a § LVU infördes hade utredningen föreslagit samma formulering, att socialnämnden får besluta att genomföra provtagning. Lagrådet anmärkte på denna formulering då det inte tydligt framgick att beslutet inte innebar ett åliggande för den enskilde och inte kunde genomdrivas rättsligt. Lagrådet föreslog att det i stället skulle formuleras som att socialnämnden kan besluta att uppmana till drogtester. Utifrån Lagrådets tidigare kommentarer gällande samma typ av lagstiftning är förvaltningen frågande till varför formuleringen att socialnämnden får besluta att drogtester ska genomföras har valts. Det gäller särskilt då det inte av förslaget framgår att det ska gå att genomdriva beslutet rättsligt om den enskilde vägrar att medverka.

Förvaltningen är positivt inställd till en utökad möjlighet att genomföra drogtester på unga men anser att formuleringen bör förtydligas och konsekvenserna av en vägran att medverka bör beskrivas tydligare i enlighet med de kommentarer som Lagrådet lämnade vid införandet av 32a § LVU.

Kontroll med hjälp av elektronisk övervakning

Utredningen bedömer att det i vissa fall finns behov av att kontrollera den särskilda föreskriften att under vissa tider uppehålla sig i bostaden eller annan anvisad plats som kan likställas med bostad med hjälp av elektronisk övervakning. Sådant behov har bedömts finnas när det finns en risk för att barnet eller den unge kommer att involveras i eller ägna sig åt brottslig verksamhet eller när han eller hon redan är involverad i eller ägnar sig åt sådan verksamhet.

Utredningen föreslår att socialnämnden kan få besluta om elektronisk övervakning om barnet fyllt 15 år och om det finns skäl att tro att barnet inte kommer följa den särskilda

föreskriften. Eftersom beslut om kontroll med hjälp av elektronisk övervakning är en ingripande åtgärd ska dessa beslut vara tidsbegränsade.

*Mot bakgrund i de utmaningar som socialtjänsten står inför med en relativ ung yrkeskår och hög personalomsättning är verksamheten i nuläget inte rustad för att arbeta med ovan. Att besluta om elektronisk övervakning för individer i brottslig verksamhet kräver specialkompetens men även en trygghet i yrkesrollen. Förvaltningen bedömer att det även finns en risk att lagförslaget kan påverka socialsekreterarnas arbetsmiljö negativt då risken för hot och otillåten påverkan ökar vilket i sin tur kan leda till sjukskrivningar och/eller svårigheter att behålla och rekrytera personal. Uppgiftens dignitet kräver därutöver att socialarbetare likställs med och skyddas på samma sätt som blåljuspersonal. Socialarbetare kommer behöva utbildning och samhälleligt stöd som förebygger hot och våld mot tjänsteperson. Förvaltningen anser också att det också kan finnas utmaningar i att besluta om så pass ingripande åtgärder och samtidigt försöka arbeta tillitsskapande med den enskilde. Elektronisk övervakning är idag en straffrättslig påföljd och det finns svårigheter i att använda sig av det utan att det finns ett åtal om brottslighet. Förvaltningen föreslår att beslut bör fattas i domstol och att polis och åklagare i stället arbetar **i samverkan** med socialtjänsten.*

Beslut till vårdnadshavare ska få förenas med vite

För att säkerställa att socialnämnders beslut om öppenvårdsinsatser till vårdnadshavare följs föreslås att socialnämnder ska kunna förena beslut om insatser till vårdnadshavare med vite. Vitesbeloppets storlek ska anpassas till vårdnadshavarens individuella ekonomiska förutsättningar.

Familjerna som förvaltningen möter befinner sig inte sällan i en ekonomiskt utsatt situation och ett vite kan innebära att deras situation försvåras. Förvaltningen ser risker med att en utsatt grupp kan bli än mer utsatt. Familjerna kommer troligen, trots anpassning av vitesbeloppet, ha svårt att betala detta och beslutet kommer då bli verkningslöst. Förvaltningen bedömer inte att det är en framkomlig väg att för att uppnå förändring.

Föräldrar ska få rätt till tillfällig föräldrapenning vid deltagande i insatser i öppna former

Utredningen föreslår att föräldrars medverkan i insatser i öppna former ska underlättas genom att de får rätt till tillfällig föräldrapenning. Denna rätt föreslås gälla såväl när insatserna beslutas med stöd av socialtjänstlagen som när de beslutas med stöd av LIV och såväl när de riktas till föräldern själv som när de riktas till barnet och föräldrarnas medverkan är nödvändig för att uppnå syftet med insatsen.

Förvaltningen är positiv till att tillfällig föräldrapenning beviljas för att underlätta vårdnadshavarens deltagande i insatser i öppna former.

Kallelse till allvarssamtal inom 24 timmar

Utredningen föreslår att socialnämnder ska vara skyldiga att kalla ett barn och dess vårdnadshavare till ett särskilt samtal, s.k. allvarssamtal, inom 24 timmar när barnet för första gången misstänks för brott på vilket fängelse kan följa. Detsamma föreslås gälla när en ung person (18-20 år) för första gången misstänks för ett sådant brott. Kallelse ska

ske skyndsamt och senast inom 24 timmar från det att Polismyndigheten har informerat socialnämnden om brottsmisstanken.

Redan nu får förvaltningen information från Polisen när den enskilde är under 18 år och misstänks för brott. Förvaltningen deltar då i polisförhör och har samtal med den enskilde samt vårdnadshavare under förhandsbedömningen. När ungdomen är över 18 år har Polisen inget informationsansvar gentemot socialtjänsten och förvaltningen får oftast inte information om det som skett. Förvaltningen är positiv till förslaget om allvarssamtal som innebär mer informationsutbyte mellan Polisen och socialtjänsten gällande unga över 18 år för att kunna stötta dessa ungdomar på ett bättre sätt, samt upptäcka eventuella behov av insatser utan samtycke för unga som begår brott. Dock ser förvaltningen att det finns en risk att skyndsamhetskravet kan skapa stressfyllda situationer och bedömer att de ordinarie tidsfrister som finns för förhandsbedömning är tillräckliga och ändamålsenliga.

Förvaltningens bedömning

Att barn och unga får rätt stöd tidigt i livet är avgörande för att påverka den aktuella situationen men bidrar också till positiva framtidsutsikter. I de flesta fall kan behov av föräldrastödjande insatser tillgodoses på frivillig väg med stöd av socialtjänstlagen (SoL). I de fall vårdnadshavare tackar nej till stöd håller förvaltningen med utredningens bedömning att socialtjänsten saknar effektiva verktyg. Vissa nationella studier pekar på att uppemot 40 procent av de vårdnadshavare som socialnämnderna bedömer vara i behov av insatser i öppna former tackar nej till det erbjudna stödet. Förvaltningen är positiv till att LIV innebär ett tydligare erkännande och utkrävande av vårdnadshavarens ansvar för barnet eller den unges omsorg. Att med hjälp av LIV undvika placeringar och möjliggöra att barn och unga kan fortsätta leva i sin närmiljö med obruten skolgång, och fortsatt medverkan i föreningsliv och sitt nätverk är i grunden positivt. Samtidigt ser förvaltningen flera risker med förslagen utredningen presenterar. Flera av förslagen innebär att socialtjänsten får nya arbetsuppgifter av ingripande karaktär, som att besluta om elektronisk övervakning. Förvaltningens bedömning är att verksamheten inte är rustad för att besluta, genomföra och kontrollera den typen av insatser i dagsläget.

Förvaltningen bedömer också att utredningens förslag inte går i samklang med den nya socialtjänstlagen. Efter att den nya socialtjänstlagen träder i kraft i juli 2025 ska socialtjänsten ställa om för att bli mer förebyggande, jämställd och lättillgänglig än idag. Detta innebär att sänka trösklarna och nå invånare tidigt innan problemen växt sig stora. Utredningens förslag innebär att socialtjänsten ska genomföra ingripande tvångsåtgärder samtidigt som den ska anpassa sin verksamhet till nya SoL med den ökade graden av frivillighet och öppenhet som det innebär. Det är viktigt att tvångsinsatser är noggrant motiverade och att de inte används i situationer där frivilliga insatser kunde ha varit tillräckliga. Användningen av LIV kan stå i konflikt med socialtjänstens fokus på att vara stödjande snarare än kontrollerande. Att få hjälp utan samtycke kan även upplevas som stigmatiserande vilket kan motverka syftet med insatsen och påverka förtroendet för socialtjänsten negativt.

Sammanfattningsvis konstaterar förvaltningen att utredningens förslag innehåller insatser som kan stärka socialtjänstens möjligheter att agera i komplexa situationer, men att de samtidigt innebär risker som behöver beaktas. Förvaltningen bedömer att förslaget bör

avstyrkas och att det krävs ytterligare överväganden för att säkerställa att insatserna blir ändamålsenliga och förenliga med socialtjänstens långsiktiga mål att skapa hållbara lösningar för barn, unga och deras familjer.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen diarienummer: SLK-2024-01069

Socialförvaltning Nordost

Fredrik Johansson
Förvaltningsdirektör

Karen Alvstad
Avdelningschef